

Dokument nr. 8:32

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal,
Hallgeir H. Langeland, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen

Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen om innføring av støtte-tiltak for folk som vil bli mindre avhengige av strøm

Til Stortinget

BAKGRUNN

Oppvarming i Norge skiller seg fra de fleste andre land ved at den i stor grad skjer ved hjelp av strøm og panelovner. Mange husstander er ensidig avhengig av strøm som oppvarmingskilde. Dette gjør norske husholdninger spesielt sårbare for prissvingninger i elektrisitetsmarkedet.

Det finnes mange gode og miljøvennlige alternativer til strøm som oppvarmingskilde. Varmepumper, solvarme, fjernvarme og bioenergi er alle oppvarmingsmåter som er miljøvennlige, lønnsomme og som øker fleksibiliteten i energimarkedet.

Støtteordninger

Hvor økonomisk lønnsomt det er å investere i vannbåren varme, varmpumper, bioenergi og solfangere avhenger av prisen på elektrisitet. Forblir prisene høye vil mange tiltak være lønnsomme, men fortsetter de store svingningene i prisen vil mange alternative oppvarmingskilder ha en relativt lang nedbetalingstid for alminnelige forbrukere. En nedbetalingstid på 3 til 10 år kan for mange forbrukere oppleves som lang, spesielt når tilgangen på oppsparte midler og mulighetene for ytterligere låneopptak er begrenset.

Skal husholdningsmarkedet bli mindre avhengig

av strøm til oppvarming trengs det støtteordninger som kan stimulere til installering av miljøvennlige alternativer. Sverige har slike støtteordninger, og tiltakene har fungert godt. Mange legger om fra ensidig oppvarming ved strøm til mer fleksibel oppvarming ved hjelp av varmpumper, bioenergi eller annen vannbåren varme.

I tillegg til å hjelpe forbrukere til å komme ut av strømfella på en miljøvennlig måte, skal støtteordningene bidra til å skape en levedyktig næring basert på fornybar energioppvarming i Norge. Støtteordningene må derfor være langsiktige og gi forutsigbare rammebetingelser for en varmebransje som er relativt umoden når det gjelder å installere mer fleksibel oppvarming. Stabile støtteordninger med klare støttekriterier, samt rask og lite byråkratisk avklaring er viktig for å få oppmerksomhet rundt ordningen og derigjennom lykkes i å hjelpe mange av de nesten 500 000 husstandene i Norge som i dag er ensidig avhengig av strøm for oppvarming.

I Sverige er støtteordningene direkte knyttet til omlegging fra oppvarming ved hjelp av strøm til mer miljøvennlige alternativer. Størst støtte får de som fullstendig konverterer fra strømbasert oppvarming og installerer vannbårne varmesystemer. Men også de som bare delvis konverterer og installerer for eksempel en pellets-kamin eller en varmpumpe får støtteordninger. Her er noen eksempler på hva som får støtte i Sverige:

1. Installering av vannbåren varme 20 000 SEK.
2. Varmepumpe 8 000 SEK.
3. Pellets-kamin 8 000 SEK.
4. Solfangere 7 500 SEK.

I tillegg kan borettslag, forsamlingshus, skoler og andre offentlige bygg søke om støtte til omlegging

fra oppvarming med strøm til mer miljøvennlige alternativer.

Slike støtteordninger vil gjøre folk mindre sårbare og bedre rustet til å takle variasjonene i strømprisene, og samtidig gi svært positive bidrag til miljøet. Ingen av disse energikildene fører til utslipp av farlige klimagasser eller bidrar til den lokale luftforurensningen.

Husbanken

Husbanken har ingen støtteordninger for konvertering til fleksibel oppvarming, men kan innenfor sin normale ramme for utbedring gi lån til slik konvertering.

Husbanken finansierer halvparten av alle nye boliger. Dermed er banken i posisjon til å påvirke flere nybyggere til å velge andre varmeløsninger enn panelovner. Panelovner er rimelige å installere, men kan fort bli dyre i drift. Husbanken ga i 2002 140 000 kroner ekstra i lån og 10 000 kroner i tilskudd til husbyggere som vil investere i alternativer. Tilskuddet faller bort fra og med 2003. Det viser seg at kun 10 pst. av boligene som Husbanken finansierer i 2002 blir bygd med vann- eller luftbåren varme. Grunnen til dette er at et typisk husbankhus er for lite til å bære etableringskostnadene uten støtte. Når støtten bortfaller vil det gjøre det enda vanskeligere å øke andelen husbankhus med fleksibel oppvarming. Samtidig var andelen av alle fullførte eneboliger med vannbåren varme i 2001 30 pst. Uten en økt støtteandel til fleksibel oppvarming gjennom Husbanken vil det fortsatt bli bygd mange nye eneboliger i Norge som gjør folk avhengige av strøm til oppvarming i mange tiår framover.

Pellets-kamin

Pellets-kaminer er moderne bruk av bioenergi. Pellets-kaminer kom på markedet i USA i 1983. Siden har teknologien blitt tatt i bruk over hele Europa og i mange andre land i verden. Pellets-kaminen fyres med miljøvennlig og fornybar trepellets, og har de samme betjeningsfordelene som parafinbrenneren. Pellets-kaminen gir deg muligheten til en mer effektiv og automatisk fyring. Bruk av moderne forbrenningsteknologi i pellets-kaminer fører ikke til utslipp som kan bidra til lokal luftforurensing, og er derfor et godt alternativ i byområder.

Pellets-kaminen er konstruert som et komplett forbrenningsanlegg, med egen brensel-tank og automatisk innmating av pellets. Brensel-tanken rommer som regel 30-50 liter. Dette er nok til 10 til 50 timers kontinuerlig fyring før tanken må fylles igjen. Forbrenningen reguleres ved hjelp av en termostat som kontrollerer innmatingen av pellets og lufttilgangen i brennkammeret. Pellets-kaminer har omtrent samme dimensjoner og design som vanlige vedovner. Den avgir også omtrent samme varmemengde.

Fyring med pellets er en billig, brukervennlig og moderne måte å utnytte bioenergi på. Pellets er enkelt å frakte og har god lagringsevne. Pellets har stor energitetthet og krever mindre lagringsplass enn flis og ved.

Sentralvarmeanlegg

Bioenergi er også godt egnet til bruk i sentralvarmeanlegg. Til bruk i små sentralvarmeanlegg finnes det rimelige og driftssikre pellets-brennere, som lett kan settes inn i eksisterende oljekjeler.

Sentralvarmeanlegg kan også fyres med moderne vedkjeler. Moderne vedkjeler gir god forbrenning og lave utslipp av partikler og røykgasser. Effektiv forbrenning og bruk av akkumulatortank til lagring av produsert varme, gjør at vedkjelen kan fyres under optimale forhold i noen timer i døgnet. Varmebehovet dekkes ved at varme hentes fra akkumulatortanken uavhengig av fyringsperiodene. Vedkjelene krever en del manuell oppfølging i form av vedhåndtering, oppfyring, ilegg og renhold av kjelanlegget.

I større boliger eller bygningskomplekser er fyring med flis et godt alternativ. Anleggene er bygd opp etter samme prinsipper som biobrenselanlegg i større varmesentraler, med automatisk innmating og termostatstyrt regulering av forbrenningen.

Fjernvarmeanlegg

Fjernvarmeanlegg kan fyres med bioenergi. Anslagsvis 40 pst. av den totale energiproduksjonen i norske fjernvarmeanlegg er biomassebasert. Varme fra avfallsforbrenning er den største energikilden (47,2 pst.). 75 pst. av avfallet som brukes til forbrenning består av ulike typer biomasse. Bruk av ren biobrensel utgjør 4,2 pst. av den totale varmeproduksjonen. De mest brukte biobrenslene i større varmesentraler er flis, briketter eller pellets. Det er også mulig å bruke halm og biogass.

Solenergi

Et solvarmeanlegg på Sør- og Østlandet vil typisk dekke 30 - 40 pst. av en gjennomsnittshusholdnings årlige energibehov til oppvarming av hus og tappevann. Solenergi er 100 pst. ren energi som lagres og distribueres med rent vann. Solenergi kan enkelt kombinere med andre energikilder som strøm, olje, gass, biobrensel og varmepumpeteknologi.

Installasjon av solvarmeanlegg er enkelt og krever ikke teknisk avanserte løsninger. I dag installeres vannbåren gulvvarme i 30 pst. av alle nye boliger i Norge. Standard gulvvarmeanlegg benyttes også for solvarmeanlegg, og medfølgende energi/varmelager øker fleksibiliteten for tilkobling av flere energikilder. På det norske markedet finnes det solfangere som er tilpasset norske byggestandarder og er enkelt å installere.

Det totale arealet av solfangere i EU har passert 7 mill. m² i 1998, og årlig tilvekst har vært omlag 15 pst. de siste årene. Det meste av markedet er imidlertid begrenset til tre land; Tyskland, Hellas og Østerrike. I den nordlige delen av Europa er det også installert flere store varmesentraler knyttet til fjernvarme. I disse installasjonene benyttes store solfangerfelt med areal opp til 9 000 m². Alle våre tre naboland Danmark, Sverige og Finland har slike installasjoner.

Varmepumper

En varmepumpe *henter* energi fra omgivelsene. Fordi væsken (arbeidsmediet) som sirkulerer i varmepumpen har en lavere temperatur enn omgivelsene, vil den kunne overføre varmeenergi fra omgivelsene til varmepumpen. Den avgir varme ved at temperaturen i væsken er høyere enn varmesystemet i boligen.

En kompressor sørger for at det er lavt trykk og lav temperatur når den henter energien, og høyt trykk og høy temperatur når den avgir energi. Ved varmeopptaket koker arbeidsmediet og blir til damp/gass. Ved varmeavgivelse går gassen igjen over til væske.

Det finnes forskjellige typer varmepumper på markedet, noen utnytter temperaturforskjellene mellom ute- og inneluft, noen utnytter avtrekksluft, noen

utnytter jordvarme, geovarme eller sjøvann, noen baserer seg på luftbåren varme og andre må kobles på vannbårene systemer.

I 2001 ble det solgt over 6 000 varmepumper i Norge. Det finnes over 30 000 varmepumper i bruk i Norge.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen innføre støtteordninger som gjør folk mindre avhengig av strøm til oppvarming, lik de som er innført i Sverige. Oppvarming ved hjelp av vannbåren varme, bioenergi, solenergi og varmepumper må kvalifisere til støtteordninger når disse fortrenger oppvarming ved hjelp av strøm eller fossil oppvarming.
2. Stortinget ber Regjeringen utvide Husbankens støtteordninger for installering av vann- og luftbåren varme slik at minst like mange husbankfinansierte hus blir bygd med fleksibel oppvarming som ellers i boligmarkedet.

11. desember 2002